

Dik negentig kilometer lopen met een kip

Wat zoekt een blanke in vredesnaam in het gevaarlijkste deel van Congo? Dat vragen de bewoners met enige verbijstering in hun stem regelmatig aan reisjournaliste Lieve Joris als zij op voetreis door de westelijke hoogvlaktes is, op het grensgebied met Rwanda en Uganda. En er zijn momenten waarop zij zich dat zelf ook afvraagt. Dikwijls gaapt een kloof van wederzijds onbegrip tussen haar en de bewoners van de vlaktes. Maar op andere momenten is er vriendschap, gastvrijheid.

In haar nieuwste reisverslag, *De hoogvlaktes* verhaalt Joris over deze reis, de zoveelste en mogelijk de laatste die zij door Congo maakte.

Twintig jaar geleden trok zij, in het spoor van haar Vlaamse heeroom (een oom die priester is, red.) naar Congo. Het leverde het reisverslag 'Terug naar Congo' op. Het land, met al zijn politieke tegenstellingen en verschillende stammen fascineerde haar en zij keerde er regelmatig terug. Haar vier laatste boeken hadden alle dit Afrikaanse land als middelpunt. En ook voor 'De hoogvlaktes' trok zij er weer heen.

Waarschijnlijk voor het laatst, merkt ze aan het begin van het boek op. Want alle regio's heeft zij er nu doorkruist, overal is ze geweest. Te voet wilde ze tot slot van Minembwe naar Uvira trekken, in het uiterste westen van het land. Gevaarlijk gebied, waar je steeds het risico loopt op militie te stuiten die in het gunstigste geval geld en in het slechtste geval je leven nemen.

Wat bezielt Joris deze reis te willen maken, vragen de mensen die zij onderweg ontmoet zich af. Ze kan er geen antwoord op geven, maar het lijkt vooral haar belangstelling voor mensen te zijn. Samen met een gids die haar is toegewezen door de kolonel die het gebied in handen heeft, legt zij in enkele weken de zware reis te voet af, overnachtend in dorpen bij de mensen thuis. Want in dit gebied zijn geen wegen en is geen elektriciteit. Geld is er ook niet en herhaaldelijk smeken mensen haar om ervoor te zorgen dat zij naar Europa of naar Amerika kunnen om er een toekomst op te bouwen.

Veelzeggend is het voorbeeld van André, de 'boy' van de parochie in Menembwe, waarmee Joris haar verhaal begint. Hij gaat zijn vrouw in haar dorp opzoeken. Lopend uiteraard, negentig kilometer verderop. Hij neemt als enige bagage aan een touwtje om zijn pols zijn levende kip mee. Want in het dorp van zijn vrouw brengt een kip drie dollar op, ofwel een halve dollar meer dan in Menembwe. Droogweg constateert Joris die op

het punt staat dezelfde reis te gaan maken:

„Mijn eigen bagage dijde ondertussen steeds meer uit.”

De bevolking van de hoogvlaktes is, in vergelijking met die in de rest van Congo, stug en niet erg gastvrij. Er is ook veel onbegrip over al die mensen uit het Westen. Zo zijn de bewoners ervan overtuigd dat de leden van de VN-vredesmissie erop uit zijn hun bloed te stelen en voor veel geld in Amerika te verkopen. Want je land en familie verlaten om vrede te gaan brengen in een ver land, dat doe je niet, daar moet een of ander eigen belang achter steken. Zij mijden de VN daarom als de pest.

Joris heeft het vermogen om haar ervaringen, haar verbazing en haar blijdschap, maar ook haar teleurstelling en haar boosheid, zonder veel opspraak, maar op aansprekende wijze te verhalen. Zij heeft oog voor de kleine dingen die de sfeer van een streek bepalen. Bovendien heeft zij aan het boek een aantal door haar zelf geschoten foto's toegevoegd. Doodgewone kiekjes, maar ze brengen de mensen die zij beschrijft tot leven.

SONJA DE JONG

De hoogvlaktes ► Lieve Joris, uitg. Augustus, € 15

